

CHCĘ, ABY MOJE DZIECKO POPRAWNIE MÓWIŁO GŁOSKĘ [R]

WIEM, ŻE

- Głoska [r] jest trudna do wymówienia. Wiele dzieci ma problem z jej wymową.
- Wymaga dużej sprawności języka, który swym czubkiem musi umieć unosić się do tzw. wałka dziąsłowego (pionizacja języka) i w tym miejscu powinna się pojawić vibracja czubka języka.
- Głoska powinna pojawić się najpóźniej u dziecka do 5 roku życia.
- Wcześniej dzieci mogą wymawiać [l] bądź [j], jednak nie gwarantuje to, że pojawi się u nich poprawna forma [r]. Każdy inny niż prawidłowy dźwięk wymaga konsultacji u logopedy.
- Jest wiele przyczyn, z powodu których dziecko ma problemy z wymową [r]. Najważniejsze z nich to: skrócenie wędzidełka języka, brak umiejętności ruchowych sprzyjających pionizacji języka, zaburzenia jego napięcia, problemy ze słuchem (fizycznym i fonemowym), choroby układu oddechowego, oddychanie drogą ustną itp.

WIEM, CO ZROBIĆ

- Nie będę zmuszać dziecka do wymawiania głoski [r], bo może nie być jeszcze gotowe do poprawnej realizacji z językiem uniesionym do podniebienia i mogę mu tylko zaszkodzić (spowodować, że będzie mówiło niepoprawnie). Niektóre dzieci wcześniej wymawiają tę głoskę, a to, że moje mówi inaczej, nie jest powodem do wstydu i pochopnych działań.
- Skontaktuję się z logopedą, by sprawdzić, czy moje dziecko ma warunki do poprawnej wymowy [r]. Logopeda powie, jak ćwiczyć z dzieckiem, może też skierować na badania do innych specjalistów. Jeśli logopeda zaleci przecięcie wędzidełka języka, nie będę się obawiać, bo wiem, że jest to wada anatomiczna, która uniemożliwia dziecku pionizację języka i przez to poprawną wymowę [r]. Wędzidełka nie można rozciągnąć ćwiczeniami.

WIEM

WIEM, JAK ĆWICZYĆ

- Systematycznie, codziennie i konsekwentnie. Nie wszystkie ćwiczenia muszą wyjść od razu. Ważne jest ich wielokrotne powtarzanie.
- W sposób ukierunkowany – będę ćwiczyć z dzieckiem mięśnie języka pozwalające na jego pionizację w jamie ustnej z zachowaniem jego szerokości i umiejętność vibracji czubka języka.
- W formie zabawy – wystarczy trochę chęci i kilka sprawdzonych pomysłów.

OPRACOWANIE:

dr Joanna Trzaskalik, mgr Iwona Bijak, mgr Martyna Polczyk

BIBLIOGRAFIA:

1. Michalak-Widera I., *Miłe uszom dźwięki*, Katowice 2007.
2. Ostapiuk B., *Dyslalia ankyloglosyjna. O krótkim wędzidełku języka, wadliwej wymowie i skuteczności terapii*, Szczecin 2013.
3. Pluta-Wojciechowska D., *Zaburzenia czynności prymarnych i artykulacji. Podstawy postępowania logopedycznego*, Wydawnictwo Ergo-Sum 2015.

WIEM, JAKIE ĆWICZENIA

Ćwiczenia mają na celu przygotować dziecko do ułożenia języka we właściwym miejscu (pionizacja języka w jamie ustnej z zachowaniem jego szerokiego kształtu), rozruszać i rozluźnić czubek języka. Ważny jest schemat ćwiczenia, a nazwa zabawy może być inwencją dziecka i dorosłego.

- Dotykać czubkiem języka górnych zębów.
- Przesuwać językiem po wewnętrznej stronie górnych zębów.
- Podnieść język i przykleić jego czubek za górnymi zębami (można dać dziecku małego cukierka i prosić, żeby go tam trzymało).
- Klaskać językiem (przednią jego częścią uderzać o wałek dziąsłowy).
- Parskać wargami.
- Parskać z językiem wsuniętym między wargi (vibracja czubka języka).
- Szybko powtarzać głoski [t] i [d] albo sylaby *ta, da* – usta powinny być otwarte, a język ma dotykać czubkiem wałka dziąsłowego za górnymi zębami.
- Śpiewać ulubione piosenki i zamiast słów wykorzystywać [t], [d], *ta, da*.
- Narysować/ulepić z plasteliny ufoludki i bawić się z dzieckiem dialogami złożonymi ze zbitek: *td, tdn, tda, tdo, tdu, tde, tdy, atda, otdo, utdu, etde, ytdu, atd, otd, utd, etd, ytd* (głoski [t], [d], [n]).